

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 8.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun št. 10.603.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mail oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Zmaga fronte slovenskega ljudstva.

Boj je dobojevan. Zmaga dobljena. Sijajna zmaga. Ta zmaga je najboljša plačilo našim zvestim pristašem, zlasti našim vodilnim možem in vrlim agitatorjem po posameznih krajih. Ko odlagamo orožje, ki smo se z njim bojevali ter priborili zmago, ga odlagamo z zavestjo, da smo se borili na pošten način. Odkrito smo šli na politično bojišče, stopili smo sovražniku javno nasproti, vsa zahrbtnost je bila daleč od nas. Orožje, ki smo ga rabili, je bilo krepko in ostro, ni pa bilo zastrupljeno: laži, goljufije, natolcevanja, demagoškega zapeljevanja, strahovanja in nasilja nismo poznali. Bojevali smo se na način, ki je dostojen kulturnega naroda.

Drugače pa so ravnali naši nasprotniki. Niso si upali pokazati svojega pravega obraza, skrivali so se za gospodarsko krinko. Samo za gospodarstvo gre pri občinskih volitvah, nikakor pa ne za politiko in politično strankarstvo: tako so neprestano deklamirali. Da je govoričarje o gospodarskih listah gola hinavščina, je izpovedal dr. Kramer, generalni tajnik JNS, pred občinskimi volitvami leta 1933. Takrat so nekateri hoteli vložiti ter so tudi vložili gospodarske liste, ker druga stranka kot JNS ni bila dovoljena, v to stranko pa slovenski kmetje niso hoteli vstopiti. Takrat je dr. Kramer o gospodarskih listah tako sodil: »Kdor bi hotel občinske volitve predstaviti kot zažveplo, ki s politiko nima prav ničesar opraviti in pri kateri naši pogledi na splošna državna in nacionalna vprašanja sploh ne prihajajo v poštev, ta bi zavestno varal javnost. Občina kot osnovno-upravna edinica igra v celokupnem našem državnem življenju v mnogočem odločilno vlogo.«

Dr. Kramer je torej leta 1933 obsodil »zgolj gospodarske liste«, krite pod pretežo, da občinske volitve s politiko nima ničesar opraviti ter da pri njih državna in narodna vprašanja ne pridejo v poštev, ter jih ožigosal kot »varanje javnosti«. In to varanje javnosti so pri sedanjih volitvah v največji meri in najširšem obsegu zagrešili Jenesarji gospodske in kmetijske baze. Vsa jenesarska glasila: »Jutro«, »Domovina«, »Kmetijski list«, so bila polna najbolj svečanega zatrdjevanja, da se pri sestavljanju kandidatnih list za občinske volitve in pri volitvah samih ne sme poznati nobena strankarska politika, ampak samo gospodarski interesi občanov. Isto melodijo

so trobili med našim ljudstvom marksistični ali z marksističnim duhom zastrupljeni listi, predvajali so jo pa tudi mačkovski agitatorji.

To je bilo preračunjeno za varanje javnosti. Naše ljudstvo pa se ni dalo varati. Spregledalo je to hinavsko in zahrbtno nakano ter jo odbilo v odprtem boju. Nasprotniki so nam ta boj olajšali, ker so s svojimi napadi na takozvane klerikalce pokazali, za kaj jim prav za prav gre. Kot konečni cilj jim je bil pred očmi: udariti in oslabiti staro stranko slovenskega ljudstva. Naše ljudstvo pa tega ni dopustilo. Strnilo je svoje vrste ter ustvarilo z nezlomljivo slogo fronto slovenskega ljudstva.

Proti nam smo videli celo fronto protivnikov slovenskega ljudstva: bivše demokrate, liberalne kmetijce, pohorce, pofovce, mačkovce, fašiste, socialiste, komuniste. Ta pisana družba je streljala proti nam z vsemi kalibri zavijanja, obrekovanja, hujskanja, natolcevanja, laganja, pa tudi strahovanja. In nad vsem tem regljanjem in ropotanjem so se v bratskem objemu poljubljali nacionalistični Jugosloveni in mednarodni rdečkarji. Jenesarji bi se radi po svoji stari navadi laganja in zanikanja, ki je svojska krivcem, iznebili očitka, da so v zvezi s komunisti in marksisti. To zvezo so trdo-

vratno zanikali vsi njihovi listi: »Jutro«, »Domovina« in »Kmetijski list«. Pogled na prot.slovensko fronto pri občinskih volitvah pa je dočel, da so komunisti bili najhrabrejši, najpožrtvovalnejši in najstrastnejši piganjači za razne gospodarske, kmečko-delavske in ljudsko-frontne liste.

Slovensko ljudstvo je ta organizirani napad združenih protivnikov proti sebi pri občinskih volitvah sijajno odbilo. Vzpostavilo je v svojih vrstah tisto slogo, edinost in strnjeno, s katero se je odlikovalo že pred svetovno vojno. Kmet podaje prijateljsko roko delavcu, obrtniku in zastopniku drugih stanov. Vsi sloji in stanovi našega ljudstva so združeni v krepko strnjeno falango, ki se bori za gospodarske interese in politične pravice našega ljudstva v naši ožji domovini in naši državi. Pri občinskih volitvah je fronta slovenskega ljudstva izvojevala zmago stari slovenski poštenosti, ki so ji najtrdnjša osnova naše prelepe verske in narodne svetinje. Ta fronta se ne bo razšla, marveč bo ostala združena na bojnem polju, da izvojuje našemu ljudstvu še druge in večje zmage.

O veliki zmagi pri občinskih volitvah dne 25. X. poročamo proti koncu današnje številki.

V NAŠI DRŽAVI.

K volitvam predsedstva v senatu in v narodni skupščini. V zadnji številki smo navedli imena JRZ kandidatov za predsedstvo v obeh zbornicah. Navedeni kandidati so bili vsi izvoljeni in razpolaga sedaj vlada z večino tudi v senatu. Za senatno predsedstvo sta bili postavljeni dve listi in sicer ena z nosilcem dr. Želimirjem Mažuraničem kot lista delovnega kluba, in lista JNS z nosilcem dr. Ljubomirjem Tomašičem. Glasovalo je vsega 87 senatorjev ter je dobil Mažuranič 48 glasov, dr. Tomašič pa 39. Za podpredsednika senata je glasovalo enako število senatorjev in so dobili: Milan Simonovič 46 glasov, dr. Ploj 44 in dr. Karamehmedovič 43 glasov. Tako je bil izvoljen za prvega podpredsednika član delovnega kluba Simonovič, za drugega pa

član JNS dr. Ploj. Za tajnike so pa bili izvoljeni: dr. Kotur, dr. Crkvenac in dr. Gustav Gregorin. — Za volitve skupščinskega predsedništva se opozicija ni mogla sporazumeti za skupno listo in radi tega je bilo predsedstvo izvoljeno iz članov kluba JRZ. Za predsednika Čiriča je glasovalo 196 poslancev, dočim je dobil kandidat JNS Ilija Mihajlovič le 56 glasov. Prav tako so bili za predsednike z velikansko večino izvoljeni Fran Markič, Voja Cvrkič in Radosav Vučetič, kandidat JNS Ivan Mohorič pa 60 glasov. V enakem razmerju glasov so bili izvoljeni vsi skupščinski tajniki, po številu pet, in tudi Slovenec dr. Andrej Veble.

Iz kluba JNS senatorjev je doslej izstopilo sedem osebnosti in med temi tudi najstarejši senator g. Ivan Hribar iz Ljubljane.

Predsednik vlade dr. Stojadinovič je odpotoval 27. t. m. v Ankaro, da uradno obišče Turčijo. Ministrski predsednik bo prisostvoval 29. t. m. svečanostim, ki bodo

v turški prestolici Ankari ob priliki turškega narodnega praznika.

Romunski ministrski predsednik g. dr. Tatarescu se je mudil 21. t. m. v Belgradu, kjer je bil gost našega predsednika vlade g. dr. Stojadinoviča.

Redno zasedanje senata in skupščine je bilo otvorjeno 24. X. Ob tej priliki so bili izvoljeni običajni odbori, v katerih ima vlada povsod večino.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Preprečen atentat na albanskega kralja. Visoke osebnosti albanske uprave so zasnovale načrt za nasilno odstranitev albanskega kralja. Vladarja so hoteli ubiti s strojnico in sicer s posebnega motornega čolna, ki bi se imel pripeljati mimo v trenutku, ko bi šel kralj Zogu iz svoje palače v Draču se kopat v kraljevsko kopališče. Na pripravljeni atentat je opozorila policija neka deklina. Še pravčasno je bilo aretirano vse osebje, ki je prežalo na kralja z motornega čolna s strojnico in z avtomatskimi pištolami. V atentat se zapletene zelo visoke osebnosti iz raznih plemiških družin v Draču, Tirani in po deželi.

Delna kriza vlade na Bolgarskem. Dne 22. t. m. sta podala pismo ostavko prometni minister Kožuharov in prosvetni minister Dimitrij Masajlov. Odstop sta utemeljila s tem, ker KJoseivanova vlada še ni izdelala volilnega zakona, kakor je bila obljubila. Odstopivša ministra sta člana nacionalne stranke profesorja ter bivšega ministrskega predsednika Aleksandra Cankova.

Rešitev vladne krize na Bolgarskem. — Bolgarski kralj je imenoval na predlog ministrskega predsednika za novega prometnega ministra generala Jovova, za prosvetnega pa dr. Nikolaja. V preosnovani bolgarski vladi so razen kmetijskega ministra same nepolitične osebnosti.

Italijanski zunanji minister grof Ciano v Berlinu. Italijanski zunanji minister grof Ciano se je mudil zadnji teden v Berlinu, kjer je imel važne razgovore z nemškim zunanjim ministrom von Neurathom. Bil je tudi gost ministrskega predsednika generala Göringa. Obiskal je kot strokovnjak ministrstvo za letalstvo in zrakoplovno akademijo. Dne 23. t. m. se je odpeljal s posebnim vlakom v Berhtesgaden na Bavarsko, kjer se je razgovarjal s kanclerjem Hitlerjem. Obisku grofa Ciano pripisujejo v političnem svetu veliko važnost. Ob tej priliki sta se Italija ter Nemčija zavezali, da boste odvrnili Francijo od zveze z Rusijo. Nemčija bo priznala italijanski imperij. Obe državi sta se postavili na stališče, da bosta v kratkem priznali nacionalno špansko vlado, ki ima svoj sedež v mestu Burgos.

Povišanje nemškega ministrskega predsednika na vidiku. Nemški ministrski predsednik general Göring je postal pooblaščen voditelj narodno-socialistične štiriletke. Göring bi naj postal nemški kancler in bi obdržal Hitler samo položaj predsednika republike. Gospodarska pooblastila, ki jih ima Göring že v rokah, so ga potisnila tako visoko, da je kot ljubljeneč naroda danes že najmočnejša osebnost Nemčije. Göring ima v svojih

rokah že večjo moč, kakor jo je imel kdajkoli kak nemški kancler.

Kongres francoske radikalne stranke, ki podpira Blumovo vlado ljudske fronte, se je vršil ob navzočnosti 1500 delegatov v Biarritzu. Predsednik stranke Daladier je priporočal nadaljne sodelovanje v ljudski fronti. Kljub pomirjevalnim poskusom predsednika je bil potek kongresa zelo buren. Nemiri so pričeli takoj pri otvoritvi zborovanja. Levo krilo stranke je pozdravilo predsednika s komunističnim pozdravom s stisnjeno pestjo. Desnica se je dvignila in pozdravila s fašističnim pozdravom in s klici: »Naj živi oberst dela Ročque!« (voditelj francoskih fašistov).

Potek državljanske vojne na španskem. Zmagovite uporniške čete so navalile na Madrid od štirih strani in so bile 23. X. v rokah napadalcev tako važne postojanke v okolici prestolice, da je vsaka nadaljna obramba od strani rdeče milice brezplodna. Da je položaj v Madridu skrajno ogrožen, dokazuje dejstvo, da je že pred dnevi pobegnil predsednik republike Azana v Barcelono z izgovorom, da sklepa pogodbe z zastopniki Katalonije glede nadaljevanja odpora vlade. V vladnih krogih pa se opaža tudi vedno večja zmeda in vse je pripravljeno za beg vlade v Barcelono. Važni vladni dokumenti iz državnih arhivov, denar in načrti generalnega štaba so odpremljeni proti morju. Ministrstva selijo svoje pisarne. Zveza z morjem še ni prekinjena, kajti vsi progo čuvajo močni oddelki katalonskih čet, ki jim doslej bele čete niso bile kos. Tako bo vlada vedno lahko po potrebi nastopila svojo žalostno pot proti morju in pustila na cedilu branilce v Madridu. Razširjena je že bila vest, da je prišlo med ministrskim predsednikom Lagoni Caballero in vojnim ministrom Prietom do krvavega obračuna. Caballero je za obrambo Madrida do zadnjega moža ter hoče zmagovalcem prepustiti le kup razvalin. Vojni minister Prieto je kot zmeren socialista na stališču, da je vsak nadaljni odpor blaznost. Radi omenjenih čisto različnih mnenj bi naj bil predsednik vlade potegnil samokres in ustrelil vojnega ministra. Poročila iz Pariza trdijo, da Prieto ni bil ustreljen na seji ministrskega sveta in živi. V Madrid je pri-

spelo mnogo vojnega materijala iz sovjetske Rusije. Ruske ladje so izkrcale v Barceloni novo orožje, topove in tanke. Radi preveč očitnega podpiranja rdečih od strani ruskih boljševikov je dala nacionalna vlada iz svojega sedeža v Burgosu vsem svojim pomorskim edinicam po radiju povelje, da naj vsako rusko trgovsko ladjo na odprtem morju zaustavijo. Če najdejo tovor orožja in streliva za Madrid, jo naj takoj potopijo. — Dne 23. X. je bila proglašena ustanovitev sovjetske republike Katalonija po vzorcu sovjetskih ruskih republik. Vse tovarne, trgovine in podjetja so proglašena za državno last. Katalonija je postala sovjetska republika, ker je Rusija izstopila iz odbora za nevmešavanje v španske zadeve in bo pričela sedaj akcijo za obrambo Španije napram nacionalistom. — V Črnem morju je čakalo 23. X. 26 ruskih parnikov, ki so natovorjeni z raznim vojnim materijalom in predvsem s 110 letali za rdečo milico.

Sovjetska Rusija je odpovedala svoje članstvo pri londonskem odboru za nevmešavanje v špansko državljansko vojno in je prestopila javno na stran rdeče vlade.

Načrti ruske petletke brezbožnikov. — Ruski brezbožniki so napravili načrt za pet let in v tem načrtu je na programu: porušenje vseh cerkva in molilnic na ruskem ozemlju, katerim je bilo doslej še prizanešeno. Pred boljševiško revolucijo je bilo v Rusiji 120.000 pravoslavnih cerkev in kapelic. Dosedaj je porušena dobra polovica vseh svetišč, zopet druga so spremenili v zborovalne prostore za brezbožne krožke, v gledališča, konsumne prodajalne, v skladišča in kopališča. Leta 1937 pa bodo porušili še tiste cerkve, ki so jim dosedaj radi izrednih umetniških ali zgodovinskih vrednosti prizanašali. To več kot divjaško napoved je mogoče tolmačiti iz tega, da je v zadnjem času opaziti po celi sovjetski državi rastočo potrebo zatiranih narodov po verskem udejstvovanju. Zlasti na kmetih se dogaja, kakor poročajo komunistični listi, da kmetje vkljub preganjanjem in vkljub visokim denarnim kaznim vedno znova snujejo tajne verske krožke in praznujejo verske praznike.

Borba proti verski šoli. Narodni socializem v Nemčiji vodi ostro borbo proti verskim šolam, katere hoče iztrebiti. Ko je Hitler l. 1933 nastopil vlado, je dal izjavo, da bo Nemčijo vladal po krščanskih načelih, ker je krščanstvo nenadomestljiv temelj npravstvenega življenja nemškega naroda. V dobi, ko se narodni socializem še ni čutil dovolj varnega in močnega, je sklenil konkordat z rimskim papežem. V tem konkordatu, podpisanem od Hitlerja, je zakonito zajamčen obstoj in vzdrževanje katoliških šol. Kljub vsemu temu pa narodno-socialistični režim preganja in zapira katoliške šole. Letošnjo jesen je bilo v samem mestu Münchenu na Bavarskem pretvorjenih 44 katoliških

šol v takozvane nevtralne — brez- in protiverske šole. Isto se dogaja v drugih krajih Bavarske ter v katoliških krajih Württenberške in Hesenske. V nekaj katoliške šole prihaja vedno več protikrščansko razpoloženih učiteljev, iz šol so odstranjeni križi in verske podobe, vpejljava se v šole nekrščanske učne knjige. Nemški škofje so proti takemu počenjanju vložili protest, toda režim gre preko tega naprej po protikatoliški poti. Verskih šol mora biti konec: to je njihovo geslo. Nemška vlada je zdaj odobrila zakon bavarske pokrajinske vlade, s katerim sme državni namestnik na Bavarskem odpustiti iz službe 1676 katoliških redovnic, ki delujejo v smislu zakona iz l. 1920 na državnih osnovnih šolah na Bavarskem, in sicer skupno v okrog 400 zavodih kot od države nastavljene in plačane učiteljice. Zaenkrat namerava državna oblast odpustiti 600 redovnic, druge bodo